

Atomau ac ïonau

Amcanion dysgu

- 1 Disgrifio beth sy'n digwydd i bob gronyn is-atomig pan fydd ïon yn cael ei ffurfio.
- 2 Egluro beth sy'n cael effaith ar ba mor hawdd mae ïonau'n cael eu ffurfio.

Cyflwyniad

Adeiledd atomig yw un o'r pynciau pwysicaf mewn cemeg. Mae llawer o bynciau eraill yn dibynnu ar ddeall adeiledd yr atom a phriodweddau'r gronynnau is-atomig. Mae ïonau'n cael eu ffurfio pan fydd electronau'n cael eu colli a'u hennill. Gall y tabl cyfnodol ein helpu i ddeall ffurfiant ïonau.

Cyfarwyddiadau

1. Gludwch y stribedi strwythur ar ymyl eich llyfr ymarfer/papur.
2. Dilynwch yr awgrymiadau i ysgrifennu crynodeb o adeiledd atomig. Gallwch ddefnyddio gwerslyfr, canllaw adolygu neu wefan i'ch helpu. Cofiwch ysgrifennu mewn brawddegau llawn, gan aralleirio'r cwestiwn yn eich ateb a defnyddio geiriau allweddol priodol.
3. Atebwch y cwestiwn dilynol isod i ddefnyddio eich gwybodaeth am atomau ac ïonau mewn cyd-destun newydd.

Geiriau allweddol

Defnyddiwch y geiriau allweddol hyn yn eich ateb:

• atom • ïon • niwclews • proton • electron • niwtron • plisgyn allanol • plisgyn mewnol

Cwestiwn dilynol

Eglurwch pam mae sodiwm yn ffurfio ïonau 1^+ ond bod fflworin yn ffurfio ïonau 1^- .

Stribed strwythur Atomau ac ïonau	Stribed strwythur Atomau ac ïonau	Stribed strwythur Atomau ac ïonau	Stribed strwythur Atomau ac ïonau	Stribed strwythur Atomau ac ïonau
Diffiniwch y term ïon.	Diffiniwch y term ïon.	Diffiniwch y term ïon.	Diffiniwch y term ïon.	Diffiniwch y term ïon.
Disgrifiwch, yn nhermau gronynnau is-atomig ac adeiledd electronig, beth sy'n newid a beth sy'n aros yr un fath pan fydd ïonau'n cael eu ffurfio.	Disgrifiwch, yn nhermau gronynnau is-atomig ac adeiledd electronig, beth sy'n newid a beth sy'n aros yr un fath pan fydd ïonau'n cael eu ffurfio.	Disgrifiwch, yn nhermau gronynnau is-atomig ac adeiledd electronig, beth sy'n newid a beth sy'n aros yr un fath pan fydd ïonau'n cael eu ffurfio.	Disgrifiwch, yn nhermau gronynnau is-atomig ac adeiledd electronig, beth sy'n newid a beth sy'n aros yr un fath pan fydd ïonau'n cael eu ffurfio.	Disgrifiwch, yn nhermau gronynnau is-atomig ac adeiledd electronig, beth sy'n newid a beth sy'n aros yr un fath pan fydd ïonau'n cael eu ffurfio.
Mae gan sinc rif mäs o 65 a rhif atomig o 30. Nodwch nifer pob gronyn is-atomig mewn ïon Zn^{2+} .	Mae gan sinc rif mäs o 65 a rhif atomig o 30. Nodwch nifer pob gronyn is-atomig mewn ïon Zn^{2+} .	Mae gan sinc rif mäs o 65 a rhif atomig o 30. Nodwch nifer pob gronyn is-atomig mewn ïon Zn^{2+} .	Mae gan sinc rif mäs o 65 a rhif atomig o 30. Nodwch nifer pob gronyn is-atomig mewn ïon Zn^{2+} .	Mae gan sinc rif mäs o 65 a rhif atomig o 30. Nodwch nifer pob gronyn is-atomig mewn ïon Zn^{2+} .
Eglurwch sut mae rhif y grŵp yn nodi'r wefr ar yr ïonau sy'n cael eu ffurfio yng ngrŵp 1 a grŵp 2.	Eglurwch sut mae rhif y grŵp yn nodi'r wefr ar yr ïonau sy'n cael eu ffurfio yng ngrŵp 1 a grŵp 2.	Eglurwch sut mae rhif y grŵp yn nodi'r wefr ar yr ïonau sy'n cael eu ffurfio yng ngrŵp 1 a grŵp 2.	Eglurwch sut mae rhif y grŵp yn nodi'r wefr ar yr ïonau sy'n cael eu ffurfio yng ngrŵp 1 a grŵp 2.	Eglurwch sut mae rhif y grŵp yn nodi'r wefr ar yr ïonau sy'n cael eu ffurfio yng ngrŵp 1 a grŵp 2.
Mae'n haws colli electron wrth fynd i lawr grŵp 1. Eglurwch yr arsylwad hwn.	Mae'n haws colli electron wrth fynd i lawr grŵp 1. Eglurwch yr arsylwad hwn.	Mae'n haws colli electron wrth fynd i lawr grŵp 1. Eglurwch yr arsylwad hwn.	Mae'n haws colli electron wrth fynd i lawr grŵp 1. Eglurwch yr arsylwad hwn.	Mae'n haws colli electron wrth fynd i lawr grŵp 1. Eglurwch yr arsylwad hwn.
Eglurwch sut mae rhif y grŵp yn nodi'r wefr ar yr ïonau sy'n cael eu ffurfio yng ngrŵp 1 a grŵp 7.	Eglurwch sut mae rhif y grŵp yn nodi'r wefr ar yr ïonau sy'n cael eu ffurfio yng ngrŵp 1 a grŵp 7.	Eglurwch sut mae rhif y grŵp yn nodi'r wefr ar yr ïonau sy'n cael eu ffurfio yng ngrŵp 1 a grŵp 7.	Eglurwch sut mae rhif y grŵp yn nodi'r wefr ar yr ïonau sy'n cael eu ffurfio yng ngrŵp 1 a grŵp 7.	Eglurwch sut mae rhif y grŵp yn nodi'r wefr ar yr ïonau sy'n cael eu ffurfio yng ngrŵp 1 a grŵp 7.
Mae'n anoddach ennill electron wrth fynd i lawr grŵp 7. Eglurwch yr arsylwad hwn.	Mae'n anoddach ennill electron wrth fynd i lawr grŵp 7. Eglurwch yr arsylwad hwn.	Mae'n anoddach ennill electron wrth fynd i lawr grŵp 7. Eglurwch yr arsylwad hwn.	Mae'n anoddach ennill electron wrth fynd i lawr grŵp 7. Eglurwch yr arsylwad hwn.	Mae'n anoddach ennill electron wrth fynd i lawr grŵp 7. Eglurwch yr arsylwad hwn.